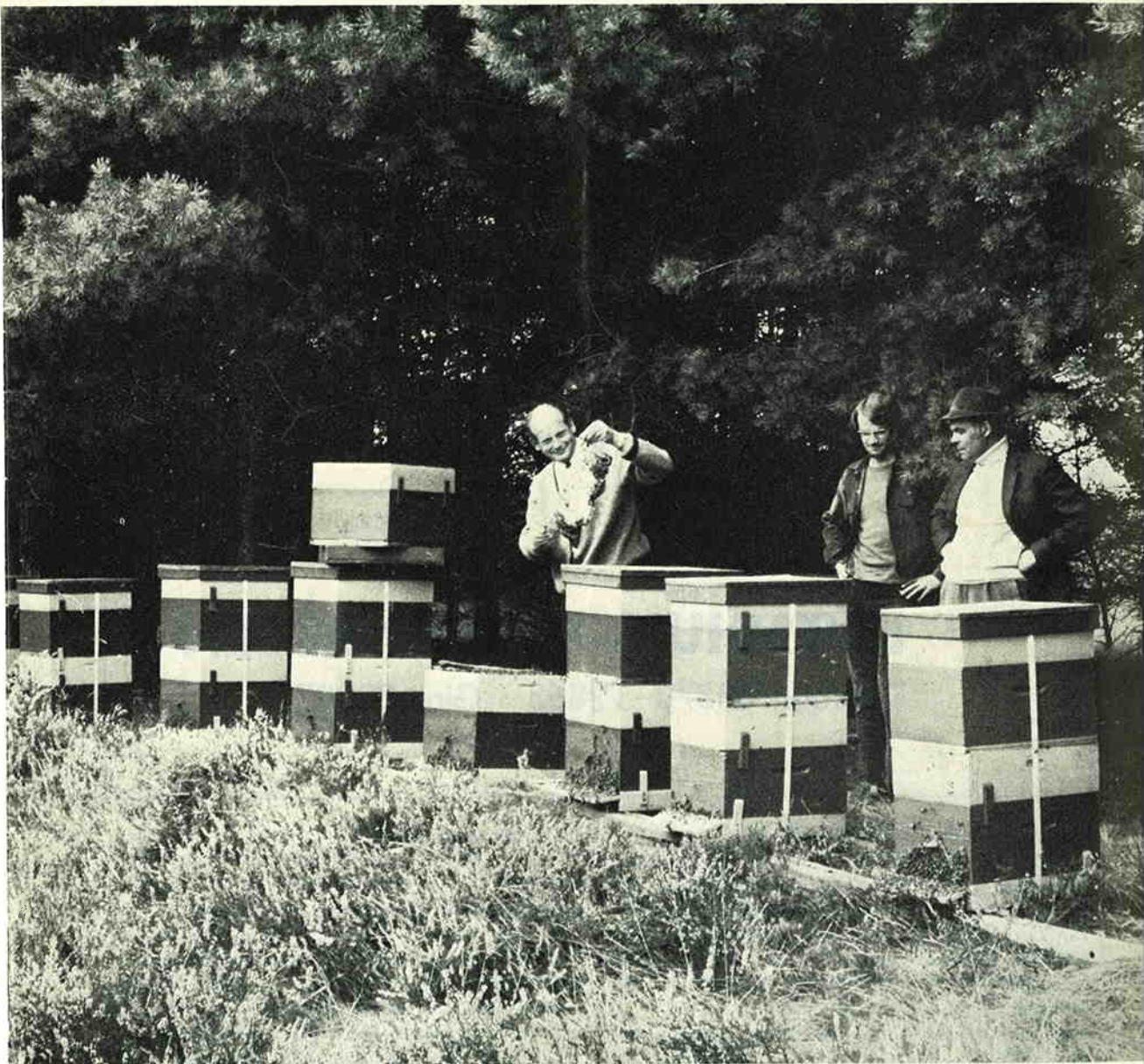

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 74 - No. 10 oktober 1972

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

Heeft U al besteld?

Onze jubileumaanbieding is:

HET GROTE BIJENBOEK

door R. P. Groenveld

niet voor f 28,50 maar voor **f 22,50**

Maar haast U dan wel

BIJENHUIS-WAGENINGEN

Telefoon 08370 - 12863 Giro 823276

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink, H. G. Maagendans en Dr. E. van der Velde. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijtjes. Giro 84 68 01.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

Gaf de omslagfoto van het septembernummer U nog een beeld van het oude handwerk, thans brengen wij een opname van de stand op de heide van de voorzitter van onze afd. Dieren, de Hr. J. A. Brouwer. Naast hem zijn eveneens imkerende zoon en de Hr. J. Lentink, eveneens lid van de afd. Dieren. Verdere mededelingen omtrent zijn geheel op het winnen van raathoning gerichte methode vindt U in de beginnersrubriek. Zijn resultaten in dit voor de meesten onzer slechte heidejaar logen er niet om.

Ons klankbord

Een klankbord, waarde lezers, is volgens de eigenlijke betekenis van het woord, blijkens de omschrijving in Van Dale's Groot Woordenboek — en wie ben ik dat ik daaraan zou durven torren — een soort houten hemel boven een spreekgestoelte tot **weerkaatsing** en spreiding van het geluid van de spreker. In overdrachtelijke zin gebruikt bedoelen wij echter met de behoefte aan een klankbord geenszins de noodzaak tot weerkaatsing van het eigen geluid, doch het verlangen naar een reactie van degenen tot wie men zich heeft gericht, zowel in positieve als in negatieve zin.

Het is duidelijk dat een verenigingsbeleid eerst dan vruchtdragend kan zijn als het, ook wanneer het betrekkelijk kleine onderdelen betreft, de instemming heeft en gesteund wordt door de grote meerderheid van de leden. Wat dat betreft verkeert het bestuur nog al eens in onzekerheid omdat, evenals in het politieke leven, de grote zwijgende meerderheid zich niet uitspreekt. Het zijn veelal steeds dezelfde mensen die het woord voeren, hetzij pro of contra, maar de meesten zwijgen of geven hun mening buiten de vergadering ten beste.

Ons klankbord had en heeft het tweeledig doel enerzijds een weerklank bij de leden op te wekken en anderszijds als daaraan behoefte bestaat bepaalde inzichten die bij bestuur of redactie leven naar voren te brengen, kortom bij te dragen aan een betere communicatie, zoals omschreven in het „ten Geleide" van de jaargang 1971 van ons blad en nog eens nader omschreven in het februarinumnummer van dat jaar.

Na deze wat langademige inleiding het onderwerp van deze maand „Onze jaarlijkse imkersdag". Het is een niet te miskennen feit dat ondanks de inspanning welke de organiserende afdelingen zich steeds weer getroosten om van deze dag een „vriendendag" te maken, de belangstelling daarvoor gestadig afneemt. De imkersdag 1949 in het openluchtmuseum te Arnhem — weliswaar een hoogtepunt onder de imkersdagen en met een veel groter ledenbestand — trok meer dan tweeduizend deelnemers, enkele van de laatste imkersdagen haalden de vijf honderd niet. Het zal u duidelijk

zijn dat naar mate het aantal inschrijvers groter is, de kosten per deelnemer dalen, immers de vaste lasten zoals zaalhuur e.d. blijven gelijk terwijl bij grote deelname op tal van andere posten belangrijke kortingen kunnen worden bedongen. Wat dat betreft zitten wij dus min of meer in een vicieuze cirkel. Omdat er te weinig belangstelling is zijn de kosten naar de mening van vele leden te hoog, dit veroorzaakt een teruggang van het aantal deelnemers, waardoor de kosten stijgen. Het is overigens de vraag of de kosten van deelname, vergeleken met vroeger en rekennig houdende met de geldontwaarding, wel gestegen zijn. Voor de bovenaangehaalde imkersdag in Arnhem bedroeg de inschrijvingsprijs f 2,75 een bedrag dat u omgerekend in de tegenwoordige geldswaarde zeker met zes kunt vermenigvuldigen.

Wij trekken met opzet een vergelijking met deze imkersdag omdat men ook daar een lunchpakket kreeg uitgereikt en het programma tevens gelegenheid bood een bezoek te brengen aan Burgers Dierenpark, waarvan het grootste deel van de deelnemers gebruik heeft gemaakt.

Men realiseer zich wel dat het financiële risico verbonden aan het organiseren van een imkersdag voor rekening komt van de afdeling die de organisatie op zich heeft genomen. Men moet daarbij werken met een begroting die uitgaat van een bepaald deelnemersaantal en als dit niet wordt gehaald zit de gewoonlijk toch al niet al te stevige afdelingskas voor een financiële strop. Onder de huidige omstandigheden zal het moeilijk zijn een afdeling te vinden die bereid is, gezien het daaraan verbonden risico, de organisatie van een imkersdag, die wij toch ongaarne zouden missen, op zich te nemen.

De vraag die wij u in dit klankbord voorleggen en waarop wij hopen weerklank te vinden: **Wat kan er binnen het raam van een aanvaardbare deelnemersprijs worden gedaan om deze dag aantrekkelijker te maken voor onze leden en niet te vergeten voor de vrouwen van onze leden?**

Daarnaast blijven wij van mening dat een rechtgeaard imker zijn vakblad dient te bewaren en in te binden.

BEGINNERSRUBRIEK

Mag ook door meer gevorderden
worden gelezen

DE JUBILEUM- PRIJSVRAAG

Onze jubileumprijsvraag is voor vele imkers toch wel een zware opgave geweest, hetgeen bleek uit een betrekkelijk gering aantal oplossingen, er kwamen 145 inzendingen binnen, minder dan wij van onze kerstpuzzels gewend zijn en er waren nog al wat foutieve oplossingen bij.

De afgebeelde bloempluim is van de *Rhus Typhina*, het meest bekend onder de naam Fluweelboom ook genoemd Azijnpruikenboom of kortweg Azijnboom. Deze plant is inheems in Noord-Amerika (sumac) doch wordt bij ons vrij algemeen als sierboom in tuinen en parken geplant. De groene dichte bloempluim met de kleine geelachtig-witte kroonblaadjes valt niet op, als de zaden rijpen krijgen deze een bruin purperen kleur. De vruchtpluim blijft nog op de takken staan als de bladeren reeds zijn afgevallen en het typische winterbeeld van deze boom met zijn roestbruine staande zaadpluimen op de kale takken is natuurlijk bij onze imkers welbekend.

Het lot moest de tien prijswinnaars aanwijzen, van wie wij hieronder de namen laten volgen.

De prijs, een exemplaar van het boek van Nils Gonnert „De Wonderbaarlijke Bijenstaat” is de winnaars inmiddels met onze hartelijke gelukwensen toegezonden. De gelukkigen zijn: L. van Beek, Apeldoorn; P. A. Dijk, Barsingerhorn; A. Dijkstra, Soest; T. C. van Hoorn, Ulrum; J. G. Lohuis, Rijssen; C. H. Magendans, Oostburg; P. A. Moree, Oostvoorne; C. van Nispen, Bilt-hoven; H. Schut, Putten en G. H. A. Vlutters, Winterswijk.

Het bijenseizoen is ten einde. Op de stal heerst rust en de enige taak van de imker is er voor te zorgen dat deze rust niet wordt verstoord. Als de volken in een stal staan is er voor die storing niet veel kans. Of er eens een kat over de kasten loopt of zich erop gaat liggen koesteren in een schraal winterzonnetje is echt niet zo belangrijk. Bij vrije opstelling kan het zijn nut hebben de kasten tegen elkaar te schuiven en het geheel met asfaltpapier af te dekken, wat dan wel goed moet worden vastgemaakt. Dat geen zwiepende takken en dergelijke de kasten mogen kunnen raken — iets waar eeuwig en erfelijk in alle beginnersrubrieken voor wordt gewaarschuwd — lijkt mij een vanzelfsprekende zaak. Bij koud weer kunnen hongerige mezen en in het bijzonder koolmezen wel eens lastig zijn door tegen de kasten te tikken en de verontruste bijen die aan het vlieggaat komen kijken weg te pikken. Het is niet zozeer het verlies van die enkele bijen als wel de onrust, die het volk schade doet. Nu moet u als natuurliefhebber en beschermer van de vogelstand er natuurlijk door regelmatig voeren voor zorgen dat de vogels geen honger lijden, maar de praktijk leert dat ze dan toch nog wel eens voor een extra-hapje naar de bijen trekken. Het spannen van een stuk kippegaas of een nijlonnet is dan een afdoende remedie.

Mochten de kasten insneeuwen dan is dat alleen maar gunstig. Sneeuw is poreus en werkt als een donzen deken. Alleen als sneeuw gedeeltelijk smelt en daarna weer opvriest verijst ze en laat geen lucht meer door. In dat geval moeten de vlieggaaten vrij worden gemaakt. De vlieggaaten moeten wel over de volle breedte open blijven. Het verkleinen van de vlieggaaten van sterke volken is eerder nadelig dan dat het voordelen heeft. Wij komen daarop in een volgend artikel nog wel eens terug.

Het verdient aanbeveling een strook voor de kasten sneeuwvrij te houden. Als na een sneeuwbus de zon eens even wil schijnen en de buitentemperatuur is niet te laag, iets wat zich vooral in het vroege voorjaar nog al eens voordoet, worden de bijen door het felle licht naar buiten gelokt. Als ze dan op de sneeuw neerstrijken om even te rusten verkleumen ze en komen om. Ook het bedekken van de besneeuwde grond met zakken, een rietmat of iets dergelijks is een probaat middel.

Daarmee is het buitenwerk wel zo wat bekeken en de imker krijgt nu de tijd om zich met de theoretische en organisatorische kant van de bijenhouderij bezig te houden.

De beginner die al een paar jaar in de bijen zit zal zo zachtjes aan een richting moeten kiezen. U vraagt zich misschien af of er ook in de imkerij nog verschillende richtingen zijn, maar die zijn er zeer zeker. Globaal kunnen we drie richtingen in de imkerij onderscheiden: De zuivere hobby-imkers — dat zijn er niet veel — die enkele volken hebben omdat het natuurliefhebbers zijn met grote belangstelling voor het bijenleven, die gegrepen zijn door de wonderde wereld van de honingbij en die de honingopbrengst en het feit dat hun liefhebberij geld kost, maar weinig interesseert. Het is trouwens het kenmerkende van een hobby, dat het iets is waaraan men vreugde beleeft en waaraan men geld besteedt zonder dat daar een redelijke inkomste tegenover staat. En omdat degenen die er zo over denken maar een klein percentage van de imkers is heeft uw rubriekschrijver er bezwaar tegen dat men generaliserend over de imkerij als hobby spreekt. Weliswaar staat bij al onze imkers de liefde voor de bijenhouderij op de voorgrond, maar zeer velen pogen wel degelijk daar een zo groot mogelijk rendement uit te halen en voor tal van imkers is het een bron van neveninkomsten die zij niet graag zouden willen missen. Hobby is niet hetzelfde als vrijetijdsbesteding. De uitdrukking vrije-tijds-imkers is meer toepasselijk.

De grootste groep van imkers zijn degenen die er wel graag iets aan willen overhouden en die dit bereiken of door een extensieve bedrijfsmethode d.w.z. veel volken en een systematische werkwijze waardoor niet zoveel aandacht aan elk volk afzonderlijk behoeft te worden besteed (de korfteelt is hier eigenlijk een voorbeeld van) of door een intensieve methode d.w.z. minder volken maar elk volk zodanig bewerken dat er alles uitgehaald wordt wat er in zit, figuurlijk gezien dan want kaalslingeren is altijd uit den boze.

De derde groep wordt gevormd door de specialisten die zich tot taak stellen een topopbrengst te verkrijgen of een exclusief product te produceren.

Ik dacht dat een beginnend imker als hij over zijn eerste enthousiasme — dat is de periode waarin hij uitvindingen doet en nieuwe kastmodellen construeert — heen is, er goed aan doet er eens serieus over te denken wat hij van plan is. Wij hebben al zoveel beginnende imkers gezien, waarvan het aantal volken zich bijna jaarlijks verdubbelde en dan ineens is het afgelopen. Gebrek aan inzicht in wat men met het oog op de beschikbare ruimte en tijd aan kan,

een tekort aan „planning”, de zaak loopt uit de hand, burens en familieleden tekenen verzet aan en het is „einde van de oefening” en dat is jammer en het had niet hoeven zijn.

Goed, je bent nog zo maar niet van beginner tot specialist uitgegroeid maar onze omslagfoto is een gereede aanleiding om daar nu eens even op in te gaan, ook al om het sportieve element wat daar in zit.

Bij de op de foto afgebeelde stand is er alles op gezet om een mooi stuk raathoning te winnen en uw rubriekschrijver, die het voorrecht heeft gehad een en ander in ogenschouw te mogen nemen kan u verzekeren dat dit — ondanks het door de bank genomen slechte heidejaar 1972 — wonderwel is gelukt. Op 4 september, datum waarop deze foto werd gemaakt, bevatten de honingkamers door elkaar gerekend reeds 6 geheel volgebouwde en verzegelde ramen heideraathoning (zonder kunstraat). Om dit resultaat te bereiken is gebruik gemaakt van het „Snelgrovebord”. U vindt hierbij een tekening van het originele Snelgrovebord, gereproduceerd uit de negende druk van het door L. E. Snelgrove geschreven boek „Swarming. Its Control and Prevention”. (Het beheersen en voorkomen van het zwermen). Het toepassen van dit bord maakt verschillende ingrepen mogelijk. Iedere imker is wel in staat zelf zo'n Snelgrovebord te maken en zo niet, dan doet het Bijenhuis het wel voor u. Volgens de omschrijving van de constructeur bestaat het uit een plaat triplex (we kunnen nu goedkoper hardboard of spaanplaat nemen) ter grootte van de broedkamer waarop het bord moet worden gebruikt. Aan weerszijden van het bord zijn langs de randen latjes gespijkerd van $1\frac{1}{4}$ bij $\frac{3}{8}$ inch (een inch is ongeveer 2.5 cm.) In het midden van het bord is een gat gezaagd waarin een bijenuitlaat past, zodat het tevens als uitlaatbord kan worden gebruikt. Als het niet als zodanig wordt aangewend, wordt het gat afgedekt met een stukje gaas. Als het niet de bedoeling is het bord ook als uitlaatbord te gebruiken (b.v. omdat men afzonderlijke uitlaatborden gebruikt) is het in verband met andere toepassingen dan die hier worden besproken mogelijk een grotere opening b.v. rond met een doorsnede van $3\frac{1}{2}$ inch of zelfs nog groter in het midden van het bord aan te brengen (makkelijker bij het gebruik als separator).

Zoals de tekening laat zien zijn aan drie zijden van het bord in het midden zowel onder als boven wigvormige stukken uit de lijst gezaagd ter breedte van $1\frac{1}{4}$ inch (met rechthoekige stukjes gaat het ook). Een zijde van het bord blijft gesloten zodat de imker altijd aan een kant van de kast kan staan zonder in de vliegbaan te staan.

De openingen zijn bedoeld als vlieggaten en kunnen door middel van de wiggen naar believen worden geopend en gesloten. Om te voorkomen dat de wiggen met propolis worden vastgekit kunnen deze met vaseline worden ingevet. Het verloren gaan van de wiggen kan worden voorkomen door deze met twee schroefoogjes en een touwtje aan het bord vast te maken.

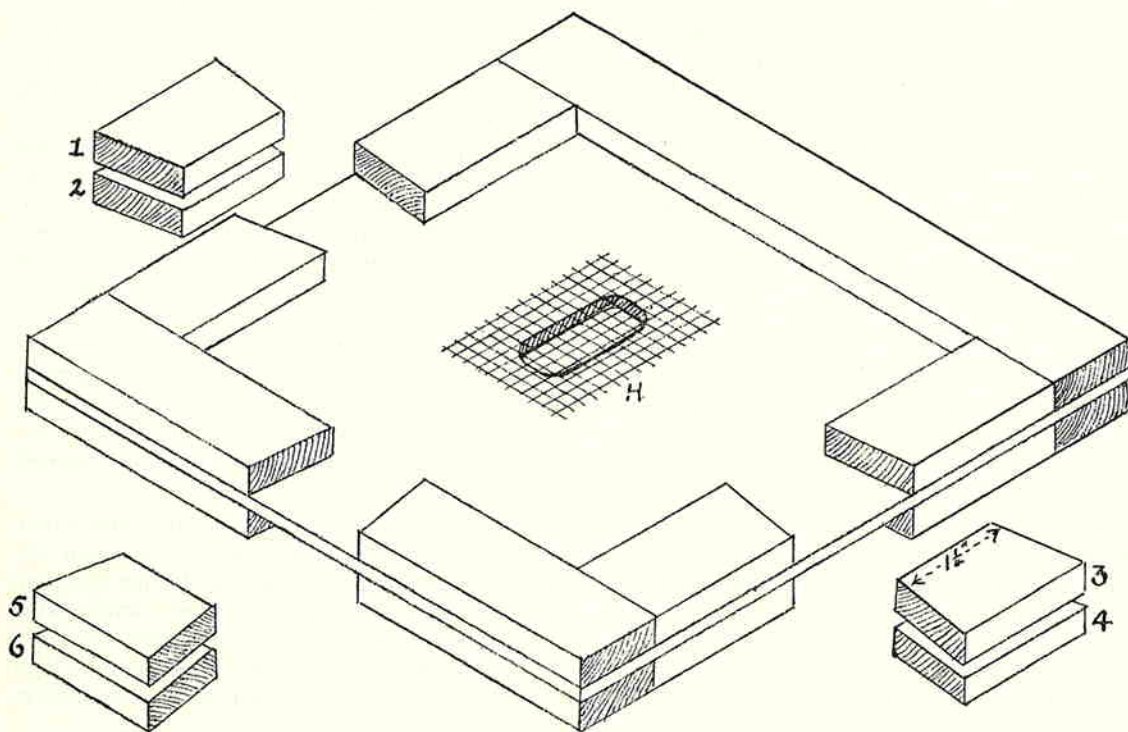
Hoe gebruiken we dit Snelgrovebord voor het winnen van raathoning? Ik volg hierbij in hoofdzaak de aanwijzingen uit het boek van Snelgrove en het is mogelijk dat de Hr. Brouwer deze nog meer aan zijn omstandigheden heeft aangepast.

Voorop zij gesteld dat toepassing alleen mogelijk is bij kasten met losse bodem en het eenvoudigst bij enkelwandige kasten. De kast die de raathoning moet leveren wordt voor de reis naar de heide daarvoor wel klaar gestoomd. De broedbak wordt uit reservevolken volgehangen met broed, waarbij de buitenramen worden vervangen door raampjes met eitjes of heel jonge larven om te voorkomen dat deze ramen meteen vol honing worden gedragen en tevens een zo groot mogelijke aanvoer van jonge bijen te verzekeren. Om het zwermen zoveel mogelijk te voorkomen is dit een volk met jonge moer. Op

deze broedbak komt de honingkamer voorzien van ramen met strookjes voorbouw, dan wel met secties. Op de honingkamer het Snelgrovebord en daarop een volk dat is uitgekozen en bestemd is om zijn vliegbijen af te staan aan het honingvolk. Het zal u duidelijk zijn dat het geen zin heeft op dit volk een honingkamer te zetten. Het bovenvolk krijgt zijn vlieggat door het wegnemen van de bovenwig aan de voorzijde van het bord.

Nu gaat het erom als het ware geruisloos de vliegbijen van het bovenvolk af te tappen ten behoeve van het ondervolk. Daartoe sluiten we na een dag of acht — het bovenvolk is dan volledig ingevlogen en de moer heeft naar we hopen aardig wat eitjes gelegd, het vlieggat met de wig en openen het daaronder gelegen vlieggat. Het bovenvolk krijgt een nieuw vlieggat door als daar ruimte voor is de wig aan de achterzijde weg te nemen of anders een wig aan de zijkant.

Bij het maken van het bord moet u er wel rekening mee houden welke kant u als gesloten kant wil gebruiken en uw rubriekschrijver ziet er ook geen enkel bezwaar in alle vier zijden van een wig te voorzien, maar dat is dan niet meer origineel Snelgrove.

De thuiskomende bijen vliegen aan op de plaats van het oude vlieggat, vinden dit gesloten en gaan de daaronder liggende vliegopening binnen. Deze operatie kan dan na acht of tien dagen nog een keer worden herhaald via het andere stel wiggen. De voordelen van deze methode spreken voor zich: In feite werken twee volken gezamenlijk in één honingkamer. Het bovenvolk kan meer dan eens vliegbijen leveren en kan bovendien nog worden verzorgd om een maximale eierproductie te krijgen zodat het na

de dracht geen volkomen uitgeput volk is. Het materiaal is eenvoudig zelf te maken, er hoeft niet voor het uit de rij zetten met kasten te worden gesjouwd en er is weinig kans op vechterij en roven.

U hebt de hele winter de tijd om hierover uw gedachten te laten gaan en uw houding te bepalen. Over de toepassing van het bord als zwermverhinderingsmethode later eens een keer.

(wordt vervolgd)

UIT DE JAAGKIEPS

Suikerperikelen

In Engeland heeft men bijensuiker gedenatureerd met een groene kleurstof. Het Engelse Ministerie van Landbouw verzekerde de groot-imker Wheeler, dat hij zijn bijenvolken gerust met groene suiker kon voeren. Nu zit Wheeler met een grote voorraad groene honing, die hij aan niemand kwijt kan. De gebruikte groene kleurstof was zó sterk, dat een kopje vol daarvan voldoende was om de rivier de Theems over haar gehele lengte groen te kleuren. Wheeler eiste van het Ministerie £. 1400 schadevergoeding en na maandenlang heen en weerpraten heeft het Ministerie nu in een schiederegeling toegestemd.

Het bovenstaande vormt de korte inhoud van een artikel in een zwitserse krant. Een lezer van Blaue (april '71) zegt naar aanleiding van dit krantenartikel het volgende:

Die Engelse groot-imker voerde dus deze groene suiker aan zijn volken inplaats van de gewone witte suiker. Het lag toch voor de hand, dat de bijen van deze groene suiker ook groene „suikerwaterhoning“ maakten? Maar als de imker deze groene „honing“ aan zijn klanten wil verkopen, dan is dat toch een schandelijk bedrog? Want alleen wat de bijen van de bloemen verzamelen is werkelijk echte bijenhoning. Het is onbegrijpelijk, dat het Engelse Ministerie van Landbouw hier ingetrapt is en de imker ook nog schadevergoeding betaalt. Of brengt men in

Engeland zulke door het voeren van suiker ontstane honing als echte bijenhoning in de handel? De chef van de zwitserse honingkontrôle zegt, dat in Duitsland zich hetzelfde feit heeft voorgedaan. Daar denatureerde men de bijensuiker met ijzeroxyde en de imkers kregen daar rode „honing“ van. Hij vertelt verder, dat in 1954 proeven genomen zijn om uit te maken in hoeverre voedersuiker in de geoogste honing terecht kan komen.

Dr. Häni kleurde, voor die proeven het suikervat, waarmee hij de bijen drijfvoerde, blauw. Met regelmatige tussenpozen gaf hij de aldus gevoerde volken een honingkamer. Zelfs uit volken, die pas drie weken na het einde van het drijfvoeren een honingkamer opgezet kregen, kon men uit die honingkamer nog blauwe honing slingeren.

Huwelijk

Waar vind ik een meisje dat van bijen houdt en dat, net als ik naar echte liefde verlangt? Je bent vol natuurlijke gratie, langbenig, komt van het platteland, je hebt lang blond haar, grote blauwe ogen, je bent erg vrouwelijk, moederlijk, huiselijk, hebt een mooi karakter en je rookt niet. Alles wat de bijen betreft fascineert je. Je moogt gescheiden zijn of weduwe. Ook een of twee kinderen zijn welkom. Je hebt een veelzijdige belangstelling, je bent ontvankelijk en met mij samen wil je nog veel moois vinden en ontdekken. Wanneer zwerven we door bos en veld, waarheen reizen we met onze bijen, waar laten we onze koninginnen bevruchten, waar slingeren we onze honing? Ik werk, ik ben trouw en eerlijk. Een van mijn grootmoeders was zigeunerin en waarzegster. Brieven met foto . . . Deze advertentie ontdekte de redactie van Blaue in een krant en ze zette er het opschrift „humor“ boven.

Y.

Bij-ziend

Volgens prof. Wasili Maximenko van het Russische ziekenhuis in Teheran (Perzië) kan een bijensteek in bepaalde gevallen bijdragen tot verbetering van het gezichtsvermogen. Bij twee van zijn patiënten nam het gezichtsvermogen na een bijenkuur met tien procent toe. Prof. Maximenko gaat als volgt te werk: hij laat de patiënt elke dag een bijensteek toedienen in het voorhoofd en daarna drie maanden lang, vier steken per dag. De hoogleraar deed eerder van zich spreken als ontdekker dat het eten van honing de beste kuur is voor mensen, die lijden aan reumatiek of maagzweren dan wel nierproblemen hebben.

Zo luidt een bericht uit het Algemeen Dagblad 22 juni 1972, dat mej. H. C. Mansveld te Wassenaar zo vriendelijk was ons toe te zenden, waarvoor dank! Bijengif en honing schijnen een panacee te zijn, schrijft mej. Mansveld in haar begeleidend briefje.

Kasten-ellende

„Een verwerfer” vertelt in Irish augustus 1972: Als u kasten verwerft van verschillende afmetingen, verf dan de kasten, waarvan de ramen onderling verwisselbaar zijn, in dezelfde kleur. Het bespaart veel ergernis. Het is helemaal niet moeilijk om op deze manier tot een dozijn verschillende kleuren voor uw kasten te komen.

Zwermverhinderling

In Die Biene mei 1971 hield imker Bremer zich o.a. bezig met zwermverhinderingsmethoden. Ik ken er zeker wel een dozijn, zegt hij, die alle meer of minder goed zijn en meer of minder zeker tot het gewenste doel voeren. De zekerste methode om het zwermen absoluut te verhinderen is: het iedere zeven dagen bij alle volken uitbreken van alle moerdoppen die ze mogelijk hebben aangezet. Maar, deze absolute zekerheid moeten we duur betalen, vindt Bremer. We voorkomen het zwermen met absolute zekerheid, maar even zeker is het, dat de aldus „behandelde” volken geen honingopbrengst geven of dat ze in het gunstigste geval slechts een geringe oogst opleveren. Er schijnt maar één uitzondering op deze regel voor te komen. Dat gebeurt, als op de dag vóór het doppenbreken of op de dag waarop men alle doppen verwijderd, een zware bladhoningsdracht inzet, en dat gebeurt maar zelden. (Slaat men dan een heel erg verdekt opgestelde dop over bij het uitbreken, dan gaat het ook dan toch nog mis.)

In NWD mei 1971 vertelde Eickmeyer hetzelfde: doppen breken kan alleen helpen als tegelijk een honigdauwdracht begint. Voor de imkers met hoofdzakelijk dracht op de bloemen, is het uitbreken van doppen slechts bij uitzondering doelmatig, namelijk alleen dan, als hij een paar dagen tijd wil winnen (uitzonderingsgeval!) of als het einde van de zwermtijd toch al zeer nabij is.

Harry op z'n stokpaardjes

BBJ heeft een medewerker Harry, een ervaren imker, die kritisch bekijkt wat zijn collega's zeggen en schrijven en die er uitgesproken eigen meningen op na houdt. Een paar proefjes:

— Voordat ik mijn stal inkromp, had ik tal van honingkamerraten die minstens dertig jaar oud waren en die nog zo goed als nieuw waren. Bloemenhoning, die je slingert uit raten die bevoerd geweest zijn, verschilt niet van honing, die je uit pasgebouwde maagdelijke honingkamerraten slingert. Maar heidehoning, die je uit broedraten perst, krijgt een bittere smaak, die afkomstig is van de inhoud van de oude pophuidjes.

— W. H.-H. was een groot propagandist voor het gebruik van soyameel als stuifmeelsurrogaat. Hij was de enige bijenteeltleraar van wie ik ooit hoorde, dat hij wel eens stuifmeel(?) raten uit zijn volken moest verwijderen. Misschien ben ik erg gelukkig geweest, maar mijn bijen hadden nog nooit gebrek aan stuifmeel als ze jong broed te voeden hadden. Met stuifmeel is het net als met jonge koninginnen die zoeken naar darren in een omgeving waar die niet zijn: ze vinden ze altijd wel. (W. H.-H. = William Herrod-Hempsall, bekend bijenman.)

— Dan heb ik nog twee appeltjes te schillen met Dr. Waine. Hij raadt ons aan om voor het voeren van de bijen in het voorjaar een dikke suikerstroop te gebruiken. Ik dacht juist dat de bijen in het voorjaar het meest gebrek hadden aan water? Verder beveelt hij het schoonmaken van de kasten in het voorjaar aan. Er worden meer appelbomen bedorven dan opgeknapt door snoeien en zo is het ook met de zogenaamde voorjaars schoonmaak van bijenkasten: er worden meer volken door geschaad dan geholpen. De kast van een gezond bijenvolk is **altijd** schoon.

— Stuifmeel van verschillende planten heeft een verschillende voedingswaarde. Volken met veel open broed slepen veel stuifmeel aan. Is dat „rijk” stuifmeel, dan krijgen we langlevende bijen. Is de voedingswaarde van het stuifmeel gering, dan krijgen we ook niet zulke robuuste bijen.

De lezer schrijft

En de boer, hij sproeide voort

Het was ongeveer eind april, het koolzaad bloei- de reeds een week, toen ik in mijn gedachte werd gestoord door het zeer laag vliegen van een sproeivliegtuig.

Het was half elf in de morgen en bij nader on- derzoek bleek men bezig een koolzaadveld in het vliegbereik van mijn bijen te bespuiten.

Om elf uur vond ik in de brievenbus een kaart waarop ik gewaarschuwd werd mijn bijen op te sluiten omdat „met voor bijen zeer giftige mid- delen" werd gespoten.

Onnodig te zeggen dat de waarschuwing mij te laat bereikte, al was het een grote vraag of opsluiten zou hebben geholpen.

Reeds een uur na het spuiten van het perceel waren bijen bezig dood broed uit de bijen- woning te verwijderen.

Toch bleek de schade de eerste dagen zeer beperkt, al was het zichtbaar dat de vliegbijsen in aantal waren verminderd.

Doch nu komt het!

Het weer, toch al niet zo erg goed bij het begin van de koolzaadbloei, werd slechter en slechter, terwijl de temperatuur daalde tot een peil dat gelijk stond met februarijden.

De bijen konden derhalve niet meer uitvliegen en moesten hun karig opgeslagen koolzaad- honing van 3- 4 dagen geleden nu zelf op souperen.

Plotseling begon de sterfte opnieuw, zo erg dat de mezen, mijn vaste klanten in de winter, weer terug kwamen om iedere avond en morgen de dode bijen weer op te ruimen. Dit duurde onge- veer 4 weken lang tot na de bloei van de vrucht- bomen.

Toen vroeg ik mij net als Marlene Dietrich af: „Waar zijn mijn bijen en mezen gebleven, waar zijn zij toch gebleven".

Want van mijn 19 bijenvolken en 25 jaar erva- ring waren er nog 9 bijenvolken en een des- illusie over.

En de boer, hij sproeide voort!

In mijn honing, wat eigenlijk nog nectar was, moeten ettelijke milligrammen zwaar vergif heb- ben gezeten, dat, wanneer de bijen het niet zelf

hadden geconsumeerd aan mijn klanten was verkocht!!!!

Na **4 maanden** na de fatale dag, tref ik nog moeren aan die verlamde achterpoten hebben er wel graag eieren willen leggen maar niet in staat zijn haar achterlijf in een cel te drukken.

Ook bijen lopen met verlamde achterpoten over de raten, doch verder hebben de meeste volken zich weer hersteld.

Mijn vraag aan Ir. J. Mommers is dan ook: is uw gewaardeerd onderzoek over „Bespuitingen en de Bijen" in het Groentje van 8-8-'72 niet te oppervlakkig geweest en moet het onderzoek zich niet verder en dieper gaan ontwikkelen. In mijn dorpje, waar ik 2 km vanaf woon, bevinden zich geen mezen meer, maar ik vraag mij af wat er van mij en mijn klanten was geworden als dat slechte weer niet was gekomen en ik had ge- slingerd.

Want het is nog altijd zo: En de boer, hij sproeide voort!

J. van Velsen,
Nansumerweg 60, Holwierde.

Reactie van een jong broekje op de feestgedachten van een ouwe rot

Met bewondering las ik het artikel van de oude rot in de jubileum-uitgave van vorige maand. Met een dergelijke gezonde mening over bijenhou- den hoef je je niet te schamen jezelf een oude rot te moeten noemen. Een dergelijke mening over die rotte kleine volkjes; over reizen met bijenvolken naar drachtgebieden en ga zo maar door, kan ik heel goed waarderen, ik wil hem zelfs ondertekenen voor zover mijn ervaring rijkt. Ik ben het gewoon met hem eens.

Op één punt deel ik zijn mening helemaal niet, namelijk zijn opvattingen over koninginneteelt. Hij is van mening, dat een in een klein volkje geteelde koningin niet in staat is een groot honingproduktievolk te runnen.

Nou ik zou haast zeggen kom eens bij me langs! Daar zult u eens wat zien. Een bijenvolk van mij heeft een raszuivere Carnica-koningin.

Deze koningin is vorig jaar op Schiermonnikoog

bevrucht en door enkel een klein beetje voeren in vier maanden tijd opgegroeid vanuit een drie-raamsbevruchtungskastje tot een groot produktievolk, dat vorig jaar augustus 30 ramen met bijen bezette. Na de overwintering op 18 kilo suiker, had het volk in april voor de fruitreis al 18 ramen broed. Het volk heeft zich in de loop van de zomer ontwikkeld tot een volk, dat nu op de heide 40 ramen bezet. (20 broedkamer en 20 honingkamerramen). Uit dit volk zijn in de loop van deze zomer 9 bevruchtingsvolkjes gehaald, 5 ramen eitjes voor koninginneteelt en 2 ramen honing. Het volk heeft nu op de heide ongeveer 20 pond honing in de ramen zitten, die in de loop van deze zomer gehaald is. Tot nu toe is aan dit volk gedurende deze slechte zomer geen kruimel suiker gevoerd.

De dochters van deze koningin doen het net zo goed als hun moeder. Een dochter-volkje, opgekweekt uit een bevruchtingsvolkje, heeft nu, zonder er een raam broed bijgehangen te hebben van een ander volk, 6 ramen broed, en bezet 9 broedkamerramen.

Hierbij moet ik zeggen, dat in verband met de

slechte zomer, dit volkje bijna voortdurend gevoerd is.

Het enorme voordeel van koninginneteelt komt hier direkt weer naar voren. De enorme drang zich te ontwikkelen komt terug in het dochtervolk, met zo goed als alle andere gunstige eigenschappen van die bijzondere koningin.

Ik dacht, dat op deze manier, de stelling dat koninginneteelt maar niets is, een beetje ondergraven is. Ik hoop ouwe rot, dat u het mij niet kwalijk neemt, dat ik uw goede en eerlijke mening bekritiseerd heb. U moet maar zo denken dat u eigenlijk nooit te oud bent om te leren. Probeer toch eens een paar keer een Carnica-koningin te telen, of koop er eens eentje.

Wees daarbij dan verstandig en geef de hoop niet op, als die eerste een mislukking wordt.

'n jong broekje,
A. ter Beek.

Noot van de Redactie:

„Ouwe Rot” is een van de stichters van het bevruchtingsstation „Schiermonnikoog”.

ROTTERDAM, 2 september 1972

Stralend weer begunstigde onze 43ste Imkersdag. Bij de ingang van de Rivièrahal werden wij opgevangen om onze borst te sieren met een feestelijke jubileumstrik, vervaardigd ter ere van ons 75-jarig bestaan.

Koffie met gebak bracht de stemming er verder in en al spoedig hoorden wij rondom ons heen de bekende kreten van oude kennissen die elkaar weer ontmoetten en het geroezemoes van vele gesprekken die over het algemeen hetzelfde onderwerp hadden — het zeer merkwaardige bijenseizoen wat inmiddels ten einde liep.

Precies op tijd opende de voorzitter van de organiserende afdeling, de Heer W. H. van Mourik de bijeenkomst met een kort welkomstwoord, meer in het bijzonder aan de Heer H. van de Pols, wethouder voor sport en recreatie van de gemeente Rotterdam en aan Mevr. van Rappard. Onze erkentelijkheid voor het feit dat Mevr. van

Rappard steeds op onze imkersdagen aanwezig is werd nog eens onderstreept door het aanbieden van een fraai boekje. Spr. memoreerde dankbaar dat de gemeente Rotterdam de afdeling in de gelegenheid heeft gesteld een bijenpark te stichten dat in 15 jaar is uitgegroeid tot een centrum van imkersactiviteiten. Hij wees er op dat de bijenteelt steeds meer in de belangstelling van de jongeren komt, uitte zijn vertrouwen in de toekomst van onze vereniging en wees op de wapenspreuk van Rotterdam „Sterker door Strijd”. Daarna droeg spreker de leiding van de dag over aan onze algemeen voorzitter.

Mr. L. R. J. ridder van Rappard zeide verheugd te zijn weer eens in Rotterdam te zijn. Hij vestigde er de aandacht op dat niet alleen ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan, maar ook reeds in 1926 daar een imkersdag was gehouden. Bij zijn begroeting van wethouder v. d. Pols

De heer W. H. van Mourik opent

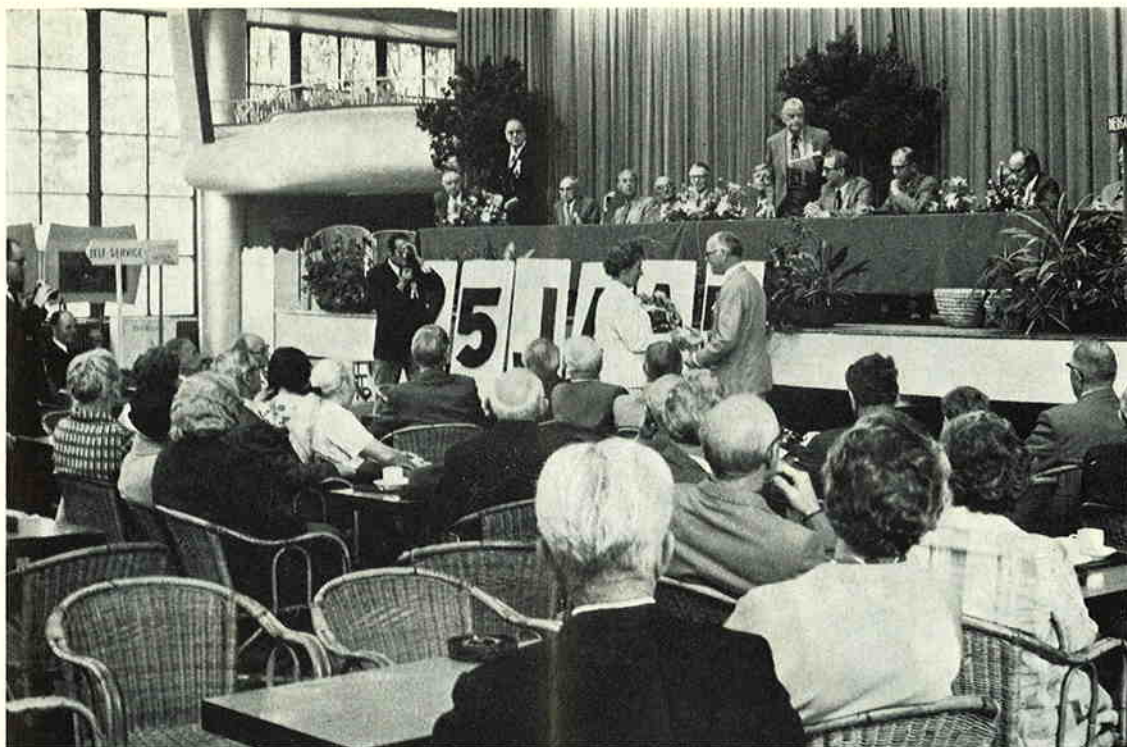
merkte onze voorzitter op dat de wapenspreuk „Sterker door Strijd” niet alleen van toepassing is op Rotterdam, maar ook op onze vereniging die dit jaar 75 jaar bestaat. Bij het woord van welkom aan de HH. Ir. J. F. A. M. Mommers en Ir. J. J. Pettinga memoreerde spreker dat Ir. Mommers binnen afzienbare tijd met pensioen gaat, wat zeker een gevoelig verlies voor de imkerij betekent, doch dat de activiteiten van de Heer Pettinga een belofte voor de toekomst inhouden. In zijn begroetingswoord betrof spreker tevens de vertegenwoordigers van onze zusterorganisaties, de HH. P. L. Lammers namens de N.C.B. en de Heer A. J. M. Even namens de L.L.T.B. ons erelid de Hr. A. Vink en onze architect de Hr. L. P. Scharwächter.

In zijn openingsrede ging de voorzitter in het kort in op de huidige problematiek. Door de groei van de bevolking en de daarmee gepaard gaande aanleg van nieuwe woonwijken wordt de bijenweide steeds meer aangetast. Desondanks beweegt ons ledental zich in stijgende lijn. Het afgelopen seizoen was niet best. Hoewel de vraag naar volken voor de fruitteelt ook dit jaar weer groter was dan voorgaande jaren heeft het weer niet meegewerkt om tot honingoverschotten te komen. De economische uitkomst van

onze imkerij kan de toets der kritiek tegenover het buitenland nauwelijks doorstaan. Op zijn reis door Roemenië heeft het spreker getroffen dat in dit land met zijn schaarste-economie de bijenteelt zo'n vooraanstaande plaats inneemt. De imkers daar zijn potentiële kapitalisten als u weet dat de opbrengst van 60 kg. honing gelijk staat aan het maandsalaris van een professor. De roemeense bijenteeltorganisatie heeft 500 man in dienst om de imkerij tot in de puntjes te verzorgen.

Onze vereniging bestaat nu 75 jaar. Vele nieuwe activiteiten zijn in voorbereiding en gaarne zullen wij dit doen in nauw overleg met andere organisaties. De bijenteelt heeft een veelzijdige functie — ook in de menselijke verhoudingen. Laat ons de bijen tot voorbeeld nemen als de sleutel tot oplossing van vele problemen.

Wethouder H. van de Pols sprak namens het Gemeentebestuur van Rotterdam. In zijn begroetingswoord constateerde hij dat bijen vaak de frontpagina halen doordat zij gaan zwermen. Zij brengen echter ook de mensen dicht bij de natuur, reden waarom spreker de bijenhouders graag alle medewerking toezegt. Rotterdam wil niet alleen een havenstad zijn zonder wooncomfort. Door het aanleggen van groengordels

Bloemen voor Mevr. van Rappard

beoogt men van de grootste haven ter wereld tevens een groene stad te maken. Werken is belangrijk doch men streeft er naar ook de recreatie tot haar recht te doen komen, iets wat het gemeentebestuur van eminent belang acht voor de inwoners. Spreker was van mening dat onze vereniging geen betere plaats van samenkomst had kunnen kiezen dan de Rivièrahal. De aanwezigen kunnen zich nu zelf overtuigen van de mooie dingen die Rotterdam te bieden heeft. Helaas krijgen zij te weinig publiciteit. Hij besloot met zijn beste wensen voor een prettige dag.

De algemeen voorzitter dankte de Heer v. d. Pols voor zijn hartelijke woorden en wijst in speelse bewoordingen op het feit dat de plattegrond der stad een raatpatroon aanwijst. Hierna werd onder applaus het gebruikelijke telegram aan H. M. de Koningin verzonden.

Vervolgens was het woord aan Ir. Pettinga voor zijn voordracht over „Bijenteelt en Natuurbescherming", waarvan wij hier slechts enkele hoofdpunten kunnen aanstippen.

Wij moeten niet alleen strijden voor zuivere lucht en water.

Er is een nieuw aspect bijgekomen n.l. de bedreiging van de ruimte om ons heen, aldus de Hr. Pettinga. Deze ruimte wordt te klein en de aanpak van dit vraagstuk is een probleem dat

veel geld en denkwerk gaat kosten. Het milieu moet worden beschermd. Dit kunt U zo vertalen dat de mensen tegen zichzelf moeten worden beschermd. Natuurlijk kan de vele vrije tijd in de natuur worden doorgebracht maar dit is in een stad als Rotterdam ook al een probleem. Er moet ruimte zijn niet alleen voor ons mensen, maar ook voor andere schepselen. Zonder een levende natuur kunnen wij gewoon niet verder.

Alle rijkdommen die wij in de natuur bezitten zijn werkelijk broodnodig. Onze bijen worden bedreigd met giftige middelen. Ook de luchtvervuiling begint desastreuze vormen aan te nemen. Gelukkig begint men in te zien op de verkeerde weg te zijn en langzaam begint nu het getij te keren.

Onze honingbij is beschermd. Het spuiten met giftige middelen is in feite verboden. Door onkunde en onwetendheid wordt hieraan echter niet altijd de hand gehouden. Gelukkig zijn er lichtpunten. Ook in de land- en tuinbouw komt men nu tot de conclusie dat het wenselijk is zo min mogelijk te spuiten. Zo langzaam aan breekt het begrip door dat men beter de plagen kan beheersen dan bestrijden. De biologische bestrijding gaat een steeds grotere plaats innemen.

Wat is het doel van natuurbescherming? Niet

alleen het aankopen van terreinen. Het hoofddoel is het in stand houden van leefgemeenschappen. Ingrijpen in de natuur door de mens was er altijd al. Het probleem is hoe deze ouderwetse ingrepen te laten voortbestaan om leefgemeenschappen in stand te houden. Landschapsbescherming en milieubescherming lopen derhalve veelal parallel. Tegenwoordig wordt er veel gedaan aan landschapsopbouw. Het moet echter allemaal nog groeien.

Is de bijenteelt een bedreiging der natuur? In Nederland gelukkig niet. Dank zij Ir. Mommers worden alle ziekten met doeltreffende middelen bestreden. Het is niet juist dat honingbijen een concurrent zijn voor andere insecten, want onze bijen staan op grote drachtgebieden. Hommels hebben geen last van deze concurrentie en de teruggang van solitair levende bijen komt niet door de aanwezigheid van de honingbij, doch door onze netheid. In een net landschap is gebrek aan nestgelegenheid. Wespen zijn nuttig voor de opruiming van parasieten. Het is spijtig dat de hoornaar vrijwel is verdwenen. De bijen-

wolf (in 1930 nog een probleem) is er haast niet meer. Bijeneters (in Zuid-Europa een plaag) komen in Nederland haast niet voor. Spechten, mezen, doodshoofdvliners, zij vormen haast geen problemen meer. In Zuidamerika is door de import van afrikaanse bijen (een agressieve bijensoort) een probleem ontstaan. De mijtziekte, die het engelse bijenbestand vrijwel vernietigde, probeert men nu te bestrijden door het terugfokken der oude engelse zwarte bij.

Natuurbescherming betekent voor de imker het creëren van natuurreservaten waarin heidevel- den — de grote uitdaging voor imkers — zijn opgenomen, moerasgebieden met hun wilgen en verdere wilde planten. Het betekent schorren vol met zeeasters, rivierdijken met hun bonte mengeling van bloemen, bos en bosranden en bermen van wegen waarin, hoe vreemd het ook mag klinken, planten groeien die nergens anders willen gedijen.

Vroeger maaiden de boeren deze wegbermen. Nu zit er teveel lood in de begroeiing door de vele uitlaatgassen. Doodspuiten was derhalve

Er wordt gefotografeerd!

De „Blijddorpboemel” stopt bij de ijsverkoper

de oplossing. Gelukkig komt nu de grote omme-
zwaai. Verandering van beheer komt tot stand
via moeizaam werken. Wilde bijen worden weer
beschermd en in Amerika zelfs weer gekweekt
voor o.a. de luzernebestuiving.

Wat betekent de bijenteelt voor de natuur-
bescherming?

Het doel is door bestuiving een groot aantal wil-
de planten in leven te houden. Onze bijen zor-
gen voor ruim voldoende bestuiving. De bes-
dragende heesters zijn, mits goed bestoven in
het najaar een lust voor het oog. Zij trekken
veel vogels aan. Te veel stadsbesturen, die het
houden van bijen verbieden, snijden hiermee in
eigen vlees. Hulde derhalve aan het stads-
bestuur van Rotterdam dat meehelpt de bijen-
teelt te bevorderen. Een bijenhouder staat dich-
ter bij de natuur en kan meer begrip opbrengen
als er offers worden gevraagd voor de bescher-
ming van deze natuur. Ook kunnen imkers actief
meehelpen deze natuur te beschermen door
voorlichting te geven aan niet-imkers. Dan kan
het niet meer voorkomen dat een zeldzaam
broedgeval van solitaire bijen moest worden
doodgespoten omdat de mensen er bang voor
waren. Imkers kunnen zelf drachtplanten uit-
zaaien op braakliggend terrein. Propaganda van
mond tot mond is hier haast onontbeerlijk.

Bij zijn dankwoord voor deze glasheldere uit-
eenzetting, gedegen voorbereid en met enthous-
iasme gebracht pleit onze alg. voorzitter ervoor
het gesprokene in ruime kring te verspreiden.
Het opklaterend applaus gaf uiting aan de waar-
dering en instemming van de zaal.

Na de goedverzorgde lunch zwermde de im-
kers uit over het terrein van de diergaarde, ge-
noten van het zonnetje en velen maakten ge-
bruik van de „Blijddorpboemel”. Het moge hier
niet onvermeld blijven dat de omvangrijke dame
op de foto niet tot de boemelende imkers be-
hoorde.

Uitgeboemeld en moe gewandeld verenigden de
deelnemers zich weer in de hal teneinde te ge-
nieten van een voortreffelijke show en een con-
cert op hoog niveau van de Fanfare Krimpen
a/d IJssel, opgericht in 1898, thans onder leiding
van de dirigent, de Heer Chris van de Bos. Na
een indrukwekkend nummer van de drumband
werden achtereenvolgens uitgevoerd: The Blue
Pennant van C. J. N. Cori; Jamaican Folk Suite
van H. L. Walters; Bahama Blues van L. Abel en
The Cavalier van E. Sutton, in welke nummers
Huib de Jong uitblonk als solist op de trombone;
Sweet Corn gecomponeerd door de dirigent;
The Holy City (ook bekend onder de naam Jeru-
zalem), als trompetsolo op ontroerende en

sublieme wijze gebracht door de twaalfjarige trompettist Huib de Jong die daarmede de harten van alle aanwezige dames stal; Rimbazello van L. Abel; American Fantasy van F. Ruelle; Sunlight van de dirigent en tot slot de mars Scheldegalm van A. J. Maas. Wat de Heer v. d. Bos met zijn korps van amateur-musici heeft weten te bereiken verdient zeker alle lof.

Na het daverend applaus en een toegift van het

orkest sloot de alg. voorzitter Mr. L. R. J. ridder van Rappard deze geslaagde imkersdag. Spreker kon niet nalaten daarbij met de hem eigen humor een parallel te trekken tussen de dieren achter de tralies en de mensen ervoor.

Het was een tevreden schare die zich naar de uitgang bewoog en de organiserende afdeling Rotterdam kan op een vlot verlopen en alleszins geslaagde imkersdag terugzien.

OFFICIELE MEDEDELINGEN

Opleidingscursus Leerkrachten Bijenteelt

Voor een opleidingscursus ter verkrijging van de bevoegdheid tot het geven van lessen in bijenteelt (de z.g. „aantekening bijenteelt”) blijkt, vooral in het noorden en oosten van ons land, veel belangstelling te bestaan. Een aantal gegadigden heeft zich reeds in de afgelopen jaren bij ondergetekende gemeld.

Aangezien het in de bedoeling ligt binnenkort met deze cursus te beginnen, worden ook anderen, die voor deze opleiding belangstelling hebben, verzocht

zich zo spoedig mogelijk te melden bij ondergetekende.

De cursus zal op zaterdagdagen gegeven worden, in of in de omgeving van Zwolle.

Voorwaarden voor toelating zijn:

In het bezit zijn van een bevoegdheid tot het geven van onderwijs, hetzij voor het lager-, het voortgezet- en/of het beroepsonderwijs en van enige ervaring in het houden van bijen.

Rijksbijenteeltconsulentschap, Tilburg.
ir. J. J. Pettinga.

IN MEMORIAM

Op 8 september j.l. bereikte ons het droeve bericht dat ons oud-Hoofdbestuurslid de heer

A. S. PLANTING

6 september d.a.v. was overleden.

De heer Planting werd in 1946 als H.B.-lid gekozen. Hij was toen 53 jaar oud, Hoofd van de Tuinbouwschool te Paterswolde, leraar bijenteelt, secretaris van de Afd. Eelde-Paterswolde en voorzitter van de Kring Groningen. Hij is schrijver van het boekje „Bijenteelt” dat herhaalde malen herdrukt werd en was destijds leider van de Cursus Bijenteelt van het Nederlands College voor Algemene Studie te Leiden.

De heer Planting heeft gedurende een lange reeks van jaren zijn werkkraft en kennis in dienst van de vereniging gesteld. Sedert 1947 had hij zitting in de Commissie van Redactie van ons maandschrift. Toen in 1954 het Hoofdbestuur overging tot het instellen van een Besluitingscommissie (de latere Bestrijdingsmiddelencommissie) werd de heer Planting lid en voorzitter van deze commissie, welke functie

hij gedurende acht jaren heeft bekleed. Eveneens in 1954 werd in overleg met de overheid aan de bezitters van het diploma „Praktisch Imker” de bevoegdheid gegeven leiding te geven aan cursussen voor beginners. De heer Planting werd benoemd tot lid en voorzitter van de commissie die het examen afnam.

Eind 1962 deelde de heer Planting ons mede dat hij zich met het oog op zijn leeftijd als H.B.-lid terugtrok, doch hij verklaarde zich bereid zijn werk in de Commissie Examen Praktisch Imker te blijven voortzetten. Zijn gezondheidstoestand noodzaakte hem het vorig jaar ook dit werk, dat hem bijzonder na aan het hart lag, op te geven.

Bij zijn afscheid als Hoofdbestuurslid benoemde de Algemene Vergadering hem als blijk van waardering tot Erelid van onze vereniging.

De heer Planting was een man van weinig woorden maar met een bezadigd en weloverwogen oordeel. Hij had niet alleen een gezaghebbende stem in het Hoofdbestuur maar heeft ook tal van individuele leden aan zich verplicht door de vele cursussen die hij heeft geleid en de talrijke lezingen die hij heeft gegeven.

Wij gedenken hem in dankbare erkentelijkheid.

BOUWSTEENACTIE

Aan Bouwstenen	f 2.443,65
Aan Hoekstenen	„ 1.540,—
Aan Obligaties	„ 11.425,—
Aan Toezeggingen	„ 2.250,—
TOTAAL	f 17.658,65

De Nationale Honingtentoonstelling

Door onvoorziene omstandigheden heeft de Commissie Honingtentoonstelling niet zo tijdig kunnen vergaderen dat in dit nummer de nodige mededelingen konden worden gedaan. Bovendien ziet het er naar uit dat de streefdatum van 17 november a.s. niet zal worden gehaald omdat de inrichting en het op gang brengen van het bedrijf in ons nieuwe pand meer tijd vergt dan was voorzien. Nadere mededelingen volgen in het novembernummer. Wij herhalen echter het advies om voor deze tentoonstelling honing te reserveren.

IN MEMORIAM

Op 3 september 1972 overleed in de leeftijd van 76 jaar, geheel onverwacht, onze vriend en tevens ons oudste lid

H. MENSINK

Met zijn familie hebben vele vrienden en bekenden hem op zijn laatste tocht vergezeld. Jarenlang heeft hij een bestuursfunctie in onze afdeling bekleed. Enige jaren geleden meende hij echter plaats te moeten maken voor jongeren.

Mensink was een kundig imker en van nature een prettig mens, waarbij het hem aan humor niet ontbrak.

Wij zullen zijn nagedachtenis in hoge ere houden.

Moge zijn echtgenote met haar kinderen de kracht worden gegeven zijn heengaan in berusting te aanvaarden.

Bestuur en leden afdeling Almelo

Weer leverbaar het bijenboek van Joh. W. Schotman **HET STAPELKASTENSYSTEEM**, gebonden à f 10,90.

Bij aankoop vanaf f 200,— aan materiaal ineens dit boek gratis.

Voor materiaal zie maandblad van maart.

Vraagt onze meer uitgebreide prijslijst van 1972, die wij u dan gratis toezenden.

Vraagt tevens onze honing prijslijst.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & ZONEN

Jubbega Friesland — Telefoon 05165-382

H. H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar ...

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

IMKERSAGENDA

4 November: Prov. Honingkeuring te Driebergen

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

WIJ VRAGEN TE KOOP: een partij **schepkorven** en **ronde korven**. Aanbiedingen aan: Bijenstand H. T. van Dam & Zn, Jubbega. Tel. 05165-382.

TE KOOP: **8 bijenvolken** in ronde korven, geschikt voor opzetters of uitbraak. H. Borren, Niderwoudseweg 15a, Barneveld.

TE KOOP GEVRAAGD: Alle soorten **hollandse honing**. Zeister Kruidenhuis, Bergweg 43a, Zeist. Tel. 03404-21107.

Wegens inkrimping van bedrijf te koop: **25 prima bijenvolken** voorzien van wintervoer, met of zonder kasten; ook in gedeelten. Op 9 simplexramen. O. de Vries, Ludenstraat 11, Hilsersum.

WIJ KOPEN: Inl. Bijenhoning, Ruwe- & Zuivere bijenwas, Propolis. **HONING- EN WASZEMERIJ „ARKADIA“** Lochem. Tel. 05730-1827/2219.